

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Markéty Lehké, Ph.D., a soudců Mgr. Václava Trajera a Ing. Mgr. Martina Jakuba Bruse ve věci

navrhovatele: **Občané městu, město občanům**, IČO: 71339906,
sídlem Moskevská 1463/37, 434 01 Most,

a

účastníků **1) Magistrát města Mostu,**
řízení: **sídlem Radniční 1/2, 434 01 Most,**
2) Sdružení Lužice a Svinčice,
jedinající volební zmocněnkyní Š. S.,
bytem „X“,

o návrhu na neplatnost hlasování či neplatnost voleb do Zastupitelstva obce Lužice konaných ve dnech 5. a 6. 10. 2018,

takto:

- I.** Návrh na vyslovení neplatnosti voleb do Zastupitelstva obce Lužice konaných ve dnech 5. a 6. 10. 2018 **se zamítá.**
- II.** Návrh na vyslovení neplatnosti hlasování ve volbách do Zastupitelstva obce Lužice konaných ve dnech 5. a 6. 10. 2018 **se zamítá.**
- III.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Navrhovatel se návrhem doručeným soudem dne 15. 10. 2018, tj. v zákonem stanovené lhůtě, podle § 60 odst. 2 a 3 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „volební zákon“), domáhal vyslovení neplatnosti voleb či neplatnosti hlasování ve volbách do Zastupitelstva obce Lužice (dále jen „zastupitelstvo“) konaných ve dnech 5. a 6. 10. 2018.

Návrh

2. V návrhu navrhovatel namítal, že Obecní úřad Lužice porušil § 18 odst. 3 volebního zákona, neboť předsedu okrskové volební komise nelosoval, ale údajný pracovník úřadu J. J., starší, jehož syn byl zastupitelem a vedl kandidátku Sdružení Lužice a Svinčice, přišel na první jednání této komise a její předsedkyni i místopředsedkyni přímo najmenoval. Podle navrhovatele byl na tuto skutečnost upozorněn Magistrát města Mostu (dále jen „volební orgán“), konkrétně Ing. V., a starosta obce A. S. Volební orgán navrhovatele

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

ujistil, že informoval krajský úřad a že v průběhu voleb bude provedena kontrola. Ta skutečně proběhla, ovšem zaměřila se na náležitosti vybavení komise, nikoli na průběh hlasování a možnost ovlivnění voleb ve smyslu účasti voličů či manipulace s hlasy, na kterou navrhovatel s ohledem na způsob nastavení práce okrskové volební komise upozornil.

3. Navrhovatel požadoval provést přepočítání hlasů voličů, kontrolu skutečné účasti u voleb, pokud jde o voliče s adresou místa pobytu na obecním úřadu, a namátkově i u voličů, u nichž okrsková volební komise evidenčně podchytila, že se voleb skutečně osobně zúčastnili a odvolili. Navrhovatel podotkl, že podobná praxe se v obci neuskutečnila poprvé a že výsledek voleb je vždy podobně těsný, byť značná část voličů volá po změně a poukazuje na to, proč se na obecním úřadu nadále pohybuje J. J., starší, který působil ve funkci starosti skoro čtyři desítky let, přičemž obecní úřad nedokázal občanům kvalifikovaně vysvětlit, co na obecním úřadu vlastně dělá a jaké má pravomoci.

Vyjádření dalších účastníků řízení

4. Volební orgán ve svém vyjádření k návrhu označil předkládané části volební dokumentace a konstatoval, že nejen v průběhu hlasování, ale také při sčítání hlasů proběhla kontrola, při které nebylo zaznamenáno žádné porušení zákona. Podotkl, že rovněž přítomností členky okrskové volební komise delegované za navrhovatele A. J. by měl být zaručen dohled z její strany, že v průběhu hlasování a sčítání postupovali ostatní členové okrskové volební komise v souladu se zákonem.
5. Sdružení Lužice a Svinčice ve svém vyjádření k návrhu upozornilo, že navrhovatel neuvedl, jak konkrétně mohla jím tvrzená skutková okolnost ovlivnit průběh voleb s dopadem na výsledky hlasování nebo voleb. Popsalo, že kromě M. L. neměl nikdo žádné zkušenosti s účastí ve volební komisi, proto se všechny členky komise dohodly, že se funkce předsedkyně dobrovolně ujme M. L., která byla v této funkci již několikrát, a funkce místopředsedkyně navrhovatelem delegovaná A. J., aby byla zajištěna rovnováha pro obě kandidující strany/hnutí. Příprava voleb i jejich faktický průběh se uskutečnily v souladu se zákonem, volby nebyly ovlivněny, natož hrubě. J. J. podle Sdružení Lužice a Svinčice do rozhodování okrskové volební komise při ustavení jejích orgánů nezasahoval. Sdružení uzavřelo, že vše podstatné je uvedeno v zápisu o průběhu voleb, který byl podepsán všemi členkami okrskové volební komise bez výhrad.

Volební dokumentace

6. Soud si vyžádal od volebního orgánu zápis o průběhu a výsledku hlasování ve volebním okrsku, podle kterého při hlasování a zjišťování výsledků hlasování nebyly okrskové volební komisi podány stížnosti nebo oznámení. Tento zápis je podepsán všemi členkami okrskové volební komise. Ve volební dokumentaci jsou dále založeny dva záznamy o kontrole volební místnosti, a to ze dne 5. 10. 2018 (kontrola průběhu hlasování v 16:55 hodin – bez závad) a ze dne 6. 10. 2018 (kontrola sčítání hlasů v době od 14:00 do 16:28 hodin – sčítání proběhlo v souladu s pokyny České statistického úřadu). Podle zápisu z prvního zasedání Okrskové volební komise Lužice ze dne 10. 9. 2018 toto zasedání zahájil místostarosta J. J., přítomny byly všechny členky komise, složily předepsaný slib a byly vylosovány předsedkyně Bc. M. L. a místopředsedkyně A. J. V seznamu delegovaných členů a náhradníků do okrskové

volební komise pro předmětné volby ze dne 29. 8. 2018 je uvedeno, že navrhovatel delegoval jako členku okrskové volební komise A. J.

Posouzení věci soudem

7. Podle § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), se může za podmínek stanovených zvláštními zákony občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta. Tímto zvláštním zákonem je výše citovaný volební zákon (zákon č. 491/2001 Sb.), podle jehož § 60 odst. 1 se podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta může domáhat ochrany u soudu každá osoba zapsaná do seznamu voličů ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva, přičemž návrh je třeba podat nejpozději deset dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí.
8. Před vlastním meritorním projednáním podaného návrhu se soud nejprve zabýval tím, zda nejsou dány nějaké překážky, které by mu bránily o předmětném návrhu věcně rozhodnout. Dospěl přitom k závěru, že žádné takové překážky nejsou dány, neboť návrh byl podán v zákonem stanovené desetidenní lhůtě po vyhlášení výsledků voleb a navrhovatel byl k podání návrhu aktivně legitimován, neboť se jedná o politické hnutí, které se účastnilo předmětných voleb.
9. Navrhovatel se domáhal alternativně vyslovení neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování ve volbách do zastupitelstva. V souladu s § 90 odst. 2 větou první s. ř. s. ve spojení s § 60 odst. 1 volebního zákona jsou v řízení o návrhu na neplatnost voleb a neplatnost hlasování účastníky navrhovatel, příslušný volební orgán a politická strana, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, na jejichž kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena. Volebním orgánem v daném případě je v souladu s úpravou obsaženou v hlavě II volebního zákona Magistrát města Mostu. Navrhovatel ve svém návrhu napadal volbu kandidátů za volební stranu Sdružení Lužice a Svinčice, a proto je v souladu s § 90 odst. 2 větou první s. ř. s. dalším účastníkem řízení i tato volební strana.
10. Podle § 60 odst. 3 volebního zákona *„[n]ávrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, pokud má za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb.“* Podle odstavce 2 téhož ustanovení *„[n]ávrh na neplatnost hlasování může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky hlasování.“* Z citovaných ustanovení vyplývá, že návrh na neplatnost voleb, resp. hlasování, je důvodný při splnění třech předpokladů, kterými jsou protizákonnost spočívající v porušení některého ustanovení volebního zákona, souvislost mezi touto protizákonností a celkovým počtem hlasů odevzdaných pro určitou volební stranu nebo její jednotlivé kandidáty, jakož i to, že tato protizákonnost ovlivnila (nikoli pouze mohla ovlivnit) výsledek voleb jako celek, resp. výsledek hlasování, a to hrubým způsobem. Protizákonnost musí dosahovat takové intenzity, že je možno důvodně předpokládat odlišné výsledky voleb, tedy jiné složení zastupitelského sboru, pokud by k takovému jednání nedošlo (tzv. „zatemnění“ volebního výsledku).

11. Na tomto místě soud v souladu s ustálenou judikaturou správních (volebních) soudů připomíná, že soudní řízení ve věcech volebních není založeno na principu inkvizičním, ve kterém by sám soud vyhledával veškeré relevantní důkazy k tvrzení účastníků, ale je založeno na zásadě, že každý musí svá tvrzení doložit dostatečnými důkazy. V tomto směru tedy navrhovatele tíží důkazní břemeno, jehož neunesení má obecně za následek neúspěch v soudním řízení (srov. např. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 11. 2011, č. j. 15 A 72/2011-87, nebo ze dne 11. 11. 2014, č. j. 40 A 21/2014-56, dostupná na www.nssoud.cz). Tomu odpovídá i závěr Ústavního soudu vyslovený v jeho nálezu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, dostupném na nalus.usoud.cz., podle něhož „... je lid zdrojem veškeré státní moci a mimo jiné se v této roli podílí na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb. Tomu odpovídá i zákonná úprava volebního soudnictví a ověřování voleb. Pro procesní úpravu volebního soudnictví a postup v takovém řízení z toho plyne vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá.“
12. Judikatura správních (volebních) soudů jednoznačně zastává názor, že legálnost voleb či hlasování ve volbách do zastupitelstva obce nemůže být zpochybněna toliko blíže nepodloženými domněnkami navrhovatele, zvláště za situace, kdy okrsková volební komise v zápisu o průběhu voleb neuvedla žádné okolnosti, které by mohly mít vliv na výsledek hlasování (srov. např. usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 16. 11. 2006, č. j. 44 Ca 155/2006-48, publ. pod č. 1092/2007 Sb. NSS, dostupné na www.nssoud.cz). Přezkum výsledků voleb vychází z presumpce správnosti závěrů jednotlivých okrskových volebních komisí, nebyl-li v konkrétním případě prokázán opak. Soud sám přistoupí k přepočtu hlasů či přezkoumávání správnosti jejich posouzení pouze na základě zvláště významné indicie, způsobilé vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2014, č. j. Vol 18/2014-46, dostupné na www.nssoud.cz). Samotná skutečnost, že rozdíl mezi výsledky jednotlivých volebních stran byl velmi těsný, přitom není zvláště významnou indicí způsobilou vyvolat pochybnosti o správnosti výsledku voleb (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2006, č. j. Vol 82/2006-51, dostupné na www.nssoud.cz).
13. Vycházejí z citované judikatury zdejší soud konstatuje, že navrhovatel své tvrzení, že údajný pracovník úřadu J. J., starší, jehož syn byl zastupitelem a vedl kandidátku Sdružení Lužice a Svinčice, přišel na první jednání okrskové volební komise a její předsedkyni i místopředsedkyni přímo najmenoval, nijak nedoložil, a proto je nelze brát v potaz. Proti tomuto tvrzení navíc stojí jednak volebním orgánem předložený zápis z prvního zasedání okrskové volební komise Lužice ze dne 10. 9. 2018, podle kterého byly předsedkyně a místopředsedkyně této komise vylosovány, a jednak tvrzení volební strany Sdružení Lužice a Svinčice, podle něhož byly předsedkyně a místopředsedkyně okrskové volební komise určeny na základě dohody všech jejích členek.
14. Podle § 18 odst. 3 věty první volebního zákona platí, že „[o]krsková volební komise na svém prvním zasedání určí losem ze svých členů předsedu a místopředsedu.“ Volební zákon tedy předepisuje jednoznačný postup vedoucí k ustavení předsedy a místopředsedy okrskové volební komise. Tento postup podle názoru soudu vychází z předpokladu určité rivality mezi jednotlivými členy volební komise, která je sestavována z osob delegovaných jednotlivými volebními stranami, a tímto způsobem se již předem předchází případným neshodám mezi nimi při obsazování uvedených funkcí. Pokud se však všichni členové okrskové volební komise

shodnou na jejím předsedovi a místopředsedovi, nelze z této skutečnosti vyvozovat porušení volebního zákona způsobem, který by mohl jakkoli (natožpak hrubě) ovlivnit výsledky hlasování. Výsledky voleb do zastupitelstev obcí totiž zjišťuje okrsková volební komise jako celek, nikoli její jednotliví členové, tedy ani sám její předseda či místopředseda. K obdobnému závěru dospěl také Krajský soud v Praze v usnesení ze dne 3. 11. 2010, č. j. 44 A 99/2010-15, dostupném na www.nssoud.cz. Zdejší soud k tomu doplňuje, že ať již byly předsedkyně a místopředsedkyně okrskové volební komise určeny losem, nebo např. dohodou všech členek, tato skutečnost rozhodně sama o sobě nemohla hrubě ovlivnit výsledek voleb či hlasování.

15. Navíc ze zápisu o průběhu a výsledku hlasování, podepsaného všemi členkami okrskové volební komise, není patrné, že by proti předsedkyni či místopředsedkyni a způsobu, jakým vykonávaly své funkce, byla kteroukoli členkou okrskové volební komise uplatněna jakákoli výhrada; zaznamenány nebyly ani žádné stížnosti či oznámení ze strany voličů, resp. jiných osob. Žádné nedostatky nebyly zjištěny ani při kontrolách provedených volebním orgánem. Navrhovatel by dále měl mít na paměti, že místopředsedkyní okrskové volební komise byla jím delegovaná A. J., která byla přítomna hlasování i sčítání hlasů a předmětný zápis o průběhu a výsledku hlasování bez jakékoli výhrady podepsala.
16. Soud v této souvislosti poukazuje na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2010, č. j. Vol 67/2010-47, dostupné na www.nssoud.cz, v němž Nejvyšší správní soud vyslovil, že
„... kterýkoliv kandidující subjekt (tzn. politická strana, jejich koalice a nezávislý kandidát) je oprávněn delegovat své zástupce do všech okrskových komisí ve volebním obvodu, kde podal přihlášku k registraci. Je proto primárně věcí samotných volebních aktérů, nacházejících se v prostředí svobodné politické soutěže, aby vzájemně kontrolovali dodržování stanovených pravidel. Součástí této kontroly je samozřejmě, ovšem pouze jako ultima ratio, také volební soud. Tento by měl do volebního procesu zasáhnout výjimečně, a to pokud se ostatní prostředky kontroly ukázaly jako neúčinné anebo nelze spravedlivě požadovat jejich vyčerpání a současně existují konkrétní skutečnosti naznačující porušení těchto pravidel způsobem, který mohl ovlivnit výsledek voleb. Pro rozhodování volebního soudu je totiž důležitá zmíněná zásada, podle níž pokud by došlo k pochybení na úrovni okrskové volební komise, měla by být sjednána náprava pokud možno hned „na místě“.“ S tímto názorem se zdejší soud plně ztotožňuje a dodává, že primární kontrola průběhu hlasování, posuzování hlasů i jejich sčítání přísluší okrskové volební komisi. Ta ostatně má pro takový úkol nejlepší podmínky, jelikož její jednotliví členové mají možnost bezprostředně vnímat vše, co se v jejich volebním okrsku událo, a to jak při průběhu voleb, tak i při následném sčítání hlasů.
17. Zároveň lze nejen s ohledem na účast osob delegovaných volebními stranami v okrskové volební komisi předpokládat, že pokud by došlo k jakémukoli nezákonnému zásahu do volební místnosti, urny či volební dokumentace, případně k jinému porušení volebního zákona, jistě by tuto okolnost okrsková volební komise s ohledem na své povinnosti plynoucí z volebního zákona a ze složeného slibu zaznamenala v zápisu a řešila odpovídajícím způsobem. Nic takového se ovšem v případě voleb do Zastupitelstva obce Lužice nestalo a v příslušném zápisu nejsou podchyceny žádné výhrady k průběhu voleb, hlasování či sčítání hlasů. Bylo na navrhovateli, aby předložil či navrhl důkazy k vyvrácení domněnky, že výsledek voleb odpovídá vůli voličů, což navrhovatel neučinil, a proto lze uzavřít, že jím uváděné skutečnosti ke zpochybnění výsledku voleb nestačí.

18. Ve vztahu k tvrzené aktivitě J. J., staršího, na Obecním úřadu Lužice a údajné neschopnosti tohoto úřadu vysvětlit jeho působení, soud podotýká, že ani tuto skutečnost navrhovatel neprokázal a navíc ani nijak nespecifikoval, jak to podle něj mohlo ovlivnit volby nebo hlasování. Zcela nepodložené zůstalo i navrhovatelovo tvrzení ohledně možného ovlivnění účasti voličů či manipulace s hlasy. Ani tyto domněnky navrhovatele tak nemohou výsledek voleb jakkoli zpochybnit.
19. Soud proto neshledal důvod k tomu, aby provedl navrhovatelem požadované přepočítání hlasů voličů a kontrolu skutečné účasti voličů u voleb. Důvodem pro takový postup nemůže být ani namítaný těsný výsledek voleb, jak ostatně vyslovil i Nejvyšší správní soud např. ve svém usnesení ze dne 28. 11. 2006, č. j. Vol 82/2006-51, dostupném na www.nssoud.cz).
20. Vzhledem k výše uvedenému soud dospěl k závěru, že návrh na neplatnost voleb do Zastupitelstva obce Lužice konaných ve dnech 5. a 6. 10. 2018 ani návrh na neplatnost hlasování v těchto volbách nejsou důvodné, neboť nebyly opřeny o dostatečná tvrzení a důkazy, a proto oba tyto návrhy zamítl. V souladu s § 90 odst. 3 s. ř. s. soud o těchto návrzích rozhodl usnesením ve dvacetidenní lhůtě od jejich doručení, a to bez nařízení jednání, neboť všechny potřebné skutečnosti bylo možné zjistit z předložené volební dokumentace, takže již nebylo zapotřebí provádět další dokazování.
21. O nákladech řízení soud rozhodl v souladu s § 93 odst. 4 s. ř. s, podle kterého v řízení ve věcech volebních nemá žádný z účastníků na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **nejsou** přípustné opravné prostředky (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Usnesení **nabývá** právní moci dnem jeho vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Ústí nad Labem 31. října 2018

JUDr. Markéta Lehká, Ph.D., v. r.
předsedkyně senátu